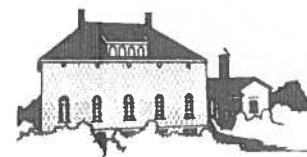

PEURAN MUSEOSÄÄTIÖ SR
Kuopiontie 26, 77700 Rautalampi

Rautalammin kunnanhallitus

Peuran museosäätiö sr anoo kohteliaimmin, että Rautalammin kunta myöntäisi Rautalammin museolle avustusta vuosina 2023-2025 40 000 €/ vuosi. Aiemmin kunnan avustus on myönnetty valtuustokaudeksi.

Rautalammin museon tehtävät ja toiminta:

Rautalammin museo on hoitanut ammatilliselle museolle museolaissa (314/2019) määrätty tehtävät, jota vastaan museo saa valtionosuutta vuosittain. Lain tavoitteena on: 1) ylläpitää ja vahvistaa yksilöiden ja yhteisöjen ymmärrystä ja osallisuutta kulttuurista, historiasta ja ympäristöstä; 2) edistää kulttuuri- ja luonnonperinnön sekä taiteen säilymistä tuleville sukupolville; 3) edistää yhteisöllisyyttä, jatkuvuutta ja kulttuurista moninaisuutta; 4) edistää sivistystä, hyvinvointia, yhdenvertaisuutta ja demokratiaa.

Laki määrää, että museotoiminnan tarkoituksena on:

- 1) kulttuuri- ja luonnonperinnön sekä taiteen tallentaminen ja säilyttäminen;
- 2) aineistoja ja muita sisältöjä koskevan tutkimuksen edistäminen ja hyödyntäminen;
- 3) aineistojen ja tiedon saatavuuden, saavutettavuuden ja käytön edistäminen;
- 4) kulttuuri- ja luonnonperinnön sekä taiteen esittäminen ja elämysten tarjoaminen;
- 5) yleisötyö, vuorovaikutus sekä opetuksen ja kasvatuksen edistäminen.

Valtionosuuden saamisen edellytyksenä on mm., että museon toiminnalla on taloudelliset edellytykset, museon kokoelmien säilyminen museokokoelmina on turvattu myös museon lopettaessa toimintansa, museossa työskentelee vähintään kaksi päätoimista museoammatillisen koulutuksen saanutta henkilöä, museon toiminta on ympärivuotista ja sen kokoelmat ovat museon käyttäjien tavoitettavissa ja että museon tilat ovat museotoiminnan kannalta tarkoituksenmukaiset. Rautalammin museo täyttää valtionosuuden edellytykset.

Museo on merkittävä matkailukohde Rautalammissa. Museo houkuttaa paikkakunnalle tuhansia matkailijoita ympäri Suomea vuosittain. Museolla vieraillee myös kansainvälisiä matkailijoita. Matkailijat käyttävät paikkakunnan yrittäjien palveluita huomattavan paljon museovierailujensa yhteydessä. Esimerkiksi Vaasan yliopiston tutkimuksen (2013) mukaan on laskettu, että koronakesän 2020 aikana (2000 kävijää) museokävijät jättivät alueelle arviolta 64 000 - 98 000 €:n tulot. Tutkimuksen mukaan kuitenkin vain 3-4 % museomatalla kulutetuista varoista menee itse museoille. Samassa todetaan, että museoiden menot koostuvat keskimäärin 80 % palkka- ja kiinteistökustannuksista. Nämä kohdistuvat paikalliseen talouteen ja niillä on jo sellaisenaan merkittäviä aluetaloudellisia vaikutuksia. Museoiden tukeminen on siis sijoitus alueen talouteen.

Lisäksi museo on toteuttanut Rautalammin kunnalle seuraavat palvelut:

- 1) Museo on toteuttanut osaltaan kunnalle laissa (166/2019) määrättyä velvollisuutta kulttuuritoiminnasta. Museo on kunnassa kirjastoon verrattavissa oleva lähikulttuuripalvelu, joka tarjoaa mahdollisuuden helppoon tutustumiseen alueen kulttuuriperintöön ja sitä kautta kasvamiseen vastuulliseksi osaksi omaa yhteisöä. Museo mm. toteutti kesällä 2022

Metsäsuomalaiset -näyttelyn Rautalammin kirjaston alakertaan (kävijöitä n. 700), oli mukana metsäsuomalaisryhmien vierailujen järjestelyissä ja toteutuksessa, oli mukana pestuumarkkinoiden järjestelyissä, toteutti uudet ulko-opastetaulut yhdessä kulttuuritoimen kanssa ja järjesti näyttelytoimintaa rautalampilaisissa matkailukohteissa.

- 2) Museo on tarjonnut museopedagogiset palvelut, näyttelyopastukset ja pääsyliput ilmaiseksi rautalampilaisille varhaiskasvatus- ja koululaisryhmille sekä kunnan edustusryhmille. Mm. marraskuussa 2022 päiväkotit Silmun lapset tutustuivat museon savutuvassa kekri-perinteeseen ja rautalampilaisiin kummitustarinoihin. Koululaisille oli myös tehtäväpaketti Metsäsuomalaiset -näyttelyyn.
- 3) Museo on hoitanut kunnan omistamia esineitä deponointina (= museo säilyttää, hoitaa ja on vakuuttanut, kunta omistaa) korvauksetta. Museon kokoelmiin kuuluu myös lahjoitettuja, kunnan toiminnan kautta syntyneitä tallennekokonaisuuksia, kuten lakkautettujen koulujen kokoelmia.
- 4) Museo on antanut korvauksetta asiantuntija- ja valokuvakokoelmapalveluitaan kunnan kulttuuritoimen ja historiaprojektien käyttöön.
- 5) Museo on hoitanut kunnan kotiseutuarkistoa korvauksetta. Kotiseutuarkistossa on säilytyksessä mm. rautalampilaisten yhdistysten ja yritysten arkistomateriaalia.
- 6) Museo tuo asiakastiloissaan, näyttelyissään ja viestinnässään positiivisesti esille Rautalammin kuntaa ja sen merkittävää historiaa jatkuvasti eri kanavia käyttäen.
- 7) Kunta on saanut järjestää museon tontilla tapahtumia korvauksetta.

Rautalammin museon peruskorjaus valmistuu pääosin vuoden 2022 lopussa. Peruskorjauksen yhteydessä parannetaan muun muassa museorakennuksen esteettömyyttä ja vakioidaan taidenäyttelytilojen olosuhteet. Tämä takaa entistä houkuttelevimpien ja merkittävimpien näyttelyiden saamisen Rautalamille. Museolle valmistuu myös työpajatila, jossa voidaan järjestää työpajatoimintaa mm. lapsille ja nuorille. Tutkijanhuone palvelee esimerkiksi historiantutkijoita. Peruskorjaus tulee parantamaan huomattavasti museon toimintaolosuhteita ja -edellytyksiä.

Panostus museoon edistää Rautalammin matkailua ja hyvinvointia.

Kuluvana vuotena museon peruskorjauksen toteuttaminen on vienyt huomattavasti museon henkilökunnan työaikaa ja resursseja, sillä muun muassa remontin hallinnointi ja suunnittelu yhdessä asiantuntijoiden kanssa sekä kokoelmien siirtäminen turvallisesti museorakennuksesta väistötiloihin on ollut mittava projekti. Vuoden 2023 alussa tapahtuu paluumuutto takaisin museolle.

Museorakennuksessa on säilytyksessä näyttelyesineiden lisäksi useita tuhansia esineitä (esineitä yhteensä n. 30 000), valokuvakokoelma (n. 40 000 valokuvaa), käsikirjasto ja julkaisukokoelma (yli 4000 nidettä), taidekokoelma, joka koostuu rautalampilaisesta ja pohjoissavolaisesta taiteesta (n. 200 teosta) sekä museon arkistot (yli 70 hyllymetriä). Tallenteet ovat erittäin merkittäviä paikkakunnan ja alueen kannalta. Museossa on esimerkiksi lähes kaikista Rautalammin merkittävistä henkilöistä ja suvuista, seurakunnasta, kylistä, yhdistyksistä, yrityksistä, kartanoista, tiloista, elinkeinoista, ammattiryhmistä, sota-ajasta, veteraaneista ja karjalaisista tallennettua aineistoa. Paikkakuntalaiset, kesäasukkaat ja Rautalammilta kotoisin olevat kokevat museon tärkeäksi ja säilyttämisen arvoiseksi kokonaisuudeksi, josta voivat tuntea kotiseutuyllpeyttä.

Museota hallinnoivan Peuran museosäätiö sr:n talous ja vaikutus:

Rautalammin museon tulojakauma vuonna 2021:	%-tuloista:	museoiden keskiarvo:	
- Rautalammin kunnan avustus	40 500 €	19 %	34,1 %
- Valtionosuus	61581 €	29 %	41,5 %
- Omarahoitus	110 757 €	52 %	15,1 %

Rautalammin kunnan myöntämä avustus oli vuonna 2022 35 000 € eli 5 500 € vähemmän kuin edellisvuonna. Valtionosuus kattaa noin 1½ työntekijän palkkamenot vuosittain. Omarahoitus

koostuu museosäätiön vuokratoinnin, museotoiminnan sekä metsätilan tuloista. Omarahoitusosuus on huomattavan suuri verrattuna valtakunnan museoiden keskitasoon. Lainsäädäntö määrää, että museon on oltava yleishyödyllinen, etupäässä julkisilla varoilla rahoitettu organisaatio, jonka toiminta ei saa tuottaa voittoa.

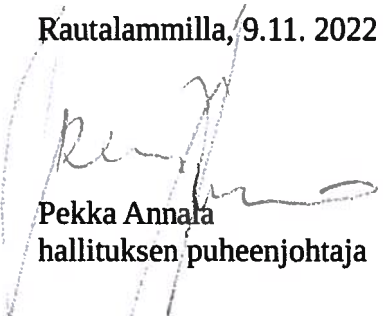
Rautalammin kunnan avustus on välttämätön museotoiminnan jatkumisen kannalta. Kunnan avustuksen leikkaus olisi todellisuudessa 100 000 €:n (kunnan avustus ja valtionosuus yhteensä) leikkaus museon talouteen ja lopettaisi pysyvästi ammatillisen museotoiminnan Rautalamilla. Kunnan avustuksen mahdollisesti pienentyessä valtion rahoituksen osuus ei voi suhteessa kasvaa, sillä Rautalammin museolla on vain välttämättömät kaksi päätoimista työntekijää. Lyhytkestoiset ja kuntatalouden mittakaavassa suhteellisen pienet säästöt olisivat koitumassa pitkäjänteisesti toimivan muistiorganisaation toiminnan lopettajaksi.

Ne kulttuurialan tehtävät, joita kunnille on lakisääteisesti määrätty, ja joita museo on osaltaan tähän asti hoitanut, siirtyisivät Rautalammin museon ammatillisen toiminnan lakatessa kunnan vastuulle. Myös Rautalammin museon kokoelmien ja keskusraitin keskeisellä paikalla olevan museokorttelin 11 rakennuksen hoito vaarantuu huomattavasti, sillä museosäätiön mahdollisuudet ylläpitää niitä huonontuvat merkittävästi.

Pohjois-Savon maakuntamuseon (Kuopion museo) lausunnon mukaan: ”Ammatillisesti hoidettu Rautalammin museo on yksi Pohjois-Savon viidestä ammatillisesta museosta, joilla on kulttuurihistoriallinen kokoelma. Se on paikallisesti ja maakunnallisesti merkittävä museo, joka huolehtii Rautalammin alueen kulttuuriperinnön kartuttamisesta, säilyttämisestä ja esittelemisestä. Museo tuo hyvinvointia paikkakunnalle ja edistää kulttuuri- ja elinkeinoelämää sekä matkailua. Ympäri vuoden aukiolevan näyttely- ja museotoiminnan lisäksi museo hakee ja saa vuosittain merkittävän määrän erityisavustuksia toimintaa, kokoelmien hoitoa ja rakennusten kunnostamista varten. Rautalammin museo toimii paikkakunnallaan aktiivisesti vahvistaen paikallisidentiteettiä ja kunnallista koulujen opetussuunnitelmaan kuuluvaa kulttuurikasvatusta. Rautalammin museon ammatillinen toiminta on laadukasta, pitkäjänteistä, suunnitelmallista ja monipuolista sen resursseihin nähden. Museo tuottaa monipuolisia kulttuuriperintöpalveluita alueellaan. Kuntalaisilla ja matkailijoilla on mahdollisuus tutustua vuosittain vaihtuviin näyttelyihin, ja museon ansiokas näyttelytoiminta onkin herättänyt mielenkiintoa myös kansallisesti. Museo on yksi Rautalammin kunnan merkittävimmistä matkailukohteista ja erottautumisvaltti lähialueen muista kunnista.”

Museovirasto puolestaan pitää tärkeänä, että Rautalammin museon toiminta ja kehittäminen on jatkossa kestäväällä pohjalla. Hyvin hoidetut kulttuuri- ja museokohteet ovat voimavara, jotka lisäävät alueiden elinvoimaisuutta sekä houkuttelevuutta ja joilla on merkittävä rooli sijaintialueen talouden kannalta.

Rautalamilla, 9.11. 2022

Pekka Annala
hallituksen puheenjohtaja

Leni Koukkari
museonjohtaja

Liitteet:

- Toimintasuunnitelma vuodelle 2023 (Peuran museosäätiön hallitus käsittelee 23.11.2022)
- Talousarvio vuodelle 2023 (Peuran museosäätiön hallitus käsittelee 23.11.2022)